

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XII.
Štev. 276

TELEFON 25-67
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN IL409

Maribor, sreda 7. decembra 1938

NAROČNINA NA MESEC:
Prejeman v upravi ali po pošti 10.— din,
dostavljen na dom 12.— din, tujina 25.— din

Cena
1.— din

Podpis francosko-nemške izjave

Sprejem nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa v Parizu — Besedilo izjave, ki bo popoldne podpisana — Posvetovanja o vseh vprašanjih, ki obstajajo med Nemčijo in Francijo — Os Berlin-Rim ostane

PARIZ, 6. decembra. Avala. Pariz stoji danes v znaku obiska nemškega zunanjega ministra Joachima von Ribbentropa. Ta dogodek je za francosko vlado in merodajne faktorje tako velikega pomena, da se je danes dopoldne sešel v Elizejski palači k seji ministrski svet pod predsedstvom prezidenta Lebruna. Seja je bila posvečena izključno zunanje-političnim problemom Francije in razmerju do velesil.

SPREJEM IN BANKET

Po seji ministrskega sveta se je podal zunanji minister Bonnet malo pred 11. uro z avtom na Invalidski kolodvor, da sprejme in pozdravi v imenu francoske vlade nemškega zunanjega ministra. V spremstvu zunanjega ministra Bonnet je tudi ministrski tajnik Leger. Na postajo sta prišla tudi nemški poslanik v Parizu grof Welczek in francoski poslanik v Berlinu Coulondre. Prihodu in sprejemu von Ribbentropa so posvetili izredno pozornost tudi zastopniki tiska in fotoreporterji. Bonnet je spremljal svojega nemškega tovariša po pozdravu in predstavitvi zbranih osebnosti v hotel na Place de la Concorde. Opoldne je priredil ministrski predsednik Daladier banket v počastitev gosta, h kateremu so povabljeni tudi vsi ministri in mnogi drugi odličniki.

BESEDILO IZJAVE

Ob 15.30 bo v zgodovinski Dvorani ur na Quai d'Orsay slovesno podpisovanje

nemško-francoske izjave. Po dosedanjih informacijah vsebuje izjava sledeče točke:

1. Obojestranska obveznost, da morajo ostati meje Francije in Nemčije nedotakljive.
2. Skupna volja obeh velesil, da uvedeta v primeru medsebojnih sporov direktna posvetovanja, in sicer tako, da bo k njim lahko pritegnjena tudi kak tretja velesila. Nemčija more v tem primeru poklicati k sodelovanju Italijo, Francijo pa Anglijo.

TUDI KOLONIALNO VPRAŠANJE

Dejstvo, da je v von Ribbentropovem spremstvu tudi šest visokih uradnikov nemškega zunanjega ministrstva, med njimi tudi ravnatelj glavnega oddelka, dokazuje, da so med Nemčijo in Francijo v teku pogovori, ki so mnogo pomembnejši kakor sama izjava, ki bo popoldne podpisana. Pogovori med von Ribbentropom, Daladierjem in Bonnetom se bodo nanašala gotovo na vsa vprašanja, ki ob-

stajajo med Francijo in Nemčijo. Ob tej priliki bo po vsej verjetnosti sproženo tudi vprašanje nemških kolonialnih zahtev. Zaradi delikatnosti pa to vprašanje ne pride že danes na vrsto.

OSTALA VPRAŠANJA

V španskem vprašanju — tako zatrjujejo na poučenem mestu —, bo vztrajal von Ribbentrop prav tako odločno kakor Mussolini pri zahtevi, da se prizna vladi generala Franca pravica vojskujoče se stranke. Ni izključeno, da se bo sprožilo tudi vprašanje sklenitve letalskega pakta med obema velesilama. Na vsak način pa bo igralo vlogo vprašanje povečanja blagovne izmenjave in trgovinskih zvez med Nemčijo in Francijo. Dalje ni izključeno, da bo pri posvetovanjih igralo vlogo tudi vprašanje francosko-sovjetskoruske zveze. Kakor se v tej zvezi dalje zagotavlja, je bil podpis francosko-nemške izjave sklenjen še pred italijansko-francosko napetostjo, zaradi tega se ta Ribbentropov obisk v Parizu ne sme smatrati kot akt neke politike, ki bi se oddaljevala od osi Berlin-Rim. Nemško-francosko zblizanje je, kakor je bilo z nemške strani že ponovno naglašeno, že več let želja nemške vlade in zato niti kakor ne more biti v nobenem nasprotju z omenjeno osjo Berlin-Rim.

zastopa Rusine in govori v njihovem imenu. V dolgem govoru je tožil o »krivicah, ki so bile storjene rusinskemu narodu, ker ni dobil pravice, da bi s plebiscitom sam odločil o svojih usodi, ki mu je mogoča samo na strani Madžarske«. Vendar upa, da bo napočil tudi še čas, ko se bo to uresničilo. Nato je bil izvoljen s 150 glasovi proti 89 za novega predsednika parlamenta bivši ministrski predsednik Darany. To glasovanje je pomenilo obenem zaupnico Imredyjevi vladi.

„Condor“ se je razbil

BERLIN, 6. dec. Nemško letalo „Condor“ je sinoči ob 21.32 startalo v Tokio za vrtni polet v Nemčijo. Prvi pristank je določen po preletu 3100 km v Manilli na Filipinih.

LONDON, 6. dec. Danes zjutraj je prispeła vest, da je nemško veleletalo, ki je preletelo progo Berlin-Tokio v nekaj več kot 48 urah, na poti domov preko Jave in Sjava zašlo v vihar, padlo v morje in se razbilo. Posadko pogrešajo.

Perth znova pri Cianu

RIM, 6. dec. Angleški veleposlanik je bil tretjič pri grofu Cianu v zadevi protifrancoskih demonstracij. Dejal je, da delajo te demonstracije po monakovskem sporazumu slab vtis na Evropo. Grof Ciano mu je odgovoril, da se italijanska vlada ne strinja z demonstranti. Italijanski listi pa nadaljujejo kampanjo proti Franciji. »Popolo di Roma« piše, da se mora nehati francoski teror v Tuniziji. Gajda piše v »Giornale d'Italia«, da marširata Italija in Nemčija druga poleg druge, ker imate isto usodo. Reuterjevo poročilo iz Rima pa pravi, da italijanski časniki niso prinesli poročila o protestu angleškega veleposlanika. Danes je bilo zaplenjenih tudi veliko število francoskih listov.

Vremenska napoved. Danes dež, jutri oblačno. Zboljšanje vremena le kratkotrajno.

Zapiski

Dunaj znova metropola?

Dobro informirana »Neue Zürcher Zeitung« pravi, da je treba na nedavno dunajsko arbitražo gledati s širšega zrelšča nemške srednjeevropske politike. Nemčija hoče zdaj popraviti napake, ki so nastale s tem, da je bila raztrgana tako velika gospodarska celota, kakršna je bila bivša Avstro-Ogrska. Gre za uresničenje podonavskega načrta, ki pa naj bi bil izveden seveda drugače kakor si je to predstavljal Tardieu ali Hodža. Zdi se, da je Dunaj na najlepši poti, da postane zopet metropola, kakor je bila 1914. Velika gospodarska konferenca, ki jo pripravlja Nemčija, bo za Jugoslavijo in Romunijo zelo privlačna. Ni fraza, če je »Berliner Börsenzeitung« tolažila CSR, da je operacija meja boleča samo trenutek, v bodočnosti pa ji prinese koristi. Korak k uresnitvi nemških smotrov je že avstrostrada Vratislava-Dunaj, in zdi se, da ne bo ovir tudi za zgraditev nemške ceste Draždane-Praga-Bratislava-Karpatska Ukrajina. Tudi zgraditev gornjedonavskega prekopa ima v tej zvezi svoj pomen.

Predvojni in sedanji politiki

„Ali je kakšen predvojni politik iz Hrvatske s politiko pridobil premoženje? Tudi sami madžaroni niso izjeme. Pogledajte Tomašiča, Plivarića, Spevca, Egersdorfera, Miškovića in druge — kaj so zapustili? Ničesar! O pokojnem dr. Franku, o katerem so lahko različna mišljenja, se ve, da je imel kot advokat veliko pisarno — a končal je tako, da je moral prodati svojo hišo in umrl kot velik siromak. O opozicijskih politikih ne bomo govorili, ker bi se o njihovih preganjanjih in žrtvovanjih dale pisati debele knjige. Ante Starčević je končal svoje življenje v uborni sobici, Harambašić v norišnici, Potočnjaka so preganjali kot divjo zver in nikoli ni dobil stalnosti, Supilo je živel in spal v uredništvu „Novega lista“, za katero pravi Scotus Viator, da ni imelo niti enega celega stola, Zagorac se je v eni izmed najbogatejših žup potapljaj v dolgovi, Tuškan je vodil kavarno, ker je izgubil doktorat, Mile in David Starčević umirata kot siromaka in tako dalje. Po vojno življenje je globoko izmenjalo pojme o morali v vsakem pogledu. Nekoč se je iskalo od ljudi, ki so se bavili s politiko, znanje in poštenost, danes je vse narobe. Politika je postala obrt — in to tiste vrste obrt, za katero se po zakonu o obratih ne ne zahteva kvalifikacija. Zato je nastala dirka poklicanih in nepoklicanih v borbi okoli mandata. Čarobna je to beseda, ker prinaša 9000 dinarjev čistih na mesec — a Boga mi, teh se nihče ne brani! Lepa vsota je to, posebno če se sešteje za štiri leta. In zato ni čudno, če vidiš danes ljudi v eni stranki, jutri v drugi, pojutrišnjem v tretji. Nič ne škodi — vrag naj odnese prepričanje, ko gre za čistih 9000 dinarjev mesečno. Neki Lia-rof, ki je parafraziral Rabelaisovo izjavo: znanost brez vesti je propad duše, je zapisal, da je politika brez morale propad družbe. Jules Simon je dejal: politične vrline, če ne izvirajo iz privatnih vrlin in nimajo v njih potrdila, niso nič drugega kot teatralne vrline. V hrvatskem saboru je dobil vsak poslanec — če je bil na seji — dnevnic 10 kron, izvenzagrebški poslanci so dobili še 2 kroni za nočnino. Uvedite sedaj, da bodo dobivali poslanci dnevno po 100 din, če bodo prisotni na sejah, in 20 din za nočnino, pa boste videli, da se bo število lovcev za mandati zmanjšalo na eno desetino.“ („Varaždinske novosti“, 24. novembra 1938.)

Načrti Nemčije in Italije

NEMŠKA VOJSKA 100.000 MOŽ V ITALIJI IN NA KANARSKIH OTOKIH — ZMAGA GENERALA FRANCA POGOJ ZA PRICETEK NEMŠKO-ITALIJANSKE AKCIJE

LONDON, 6. dec. »Sunday Referee« poroča, da nameravata Italija in Nemčija podvojiti svoje pomorske sile na Sredozemlju. Hitler želi rešiti vprašanje kolonij v prvi polovici prihodnjega leta. V ta namen namerava ustanoviti posebno kolonialno vojsko 100.000 mož, katero bo nastanil v Italiji in v Afriki. V ta namen gradi Nemčija tudi oporišče za podmornice in letala na Kanarskih otokih, katere ji je dala v ta namen na razpolago nacionalistična vlada generala Franca. Gen-

ral Franco je pa zahteval kot protiuslugo, da Nemčija in Italija izsilita od Anglije in Francije priznanje vojskujoče se stranke njegovi vladi. V tem trenutku bo general Franco s pomočjo italijanskih in nemških podmornic blokiral republikansko stranko in jo prisilil h kapitulaciji. Konec vojne v Španiji s Francovo zmago je pa pogoj za uspeh nadaljnje nemške in italijanske akcije na Sredozemlju in v Afriki.

Nemčija in Poljska

PO ZBLIZANJU POLJSKE Z RUSIJO SE NEMCIJA ODMIKA — MEMORANDUM NEMŠKE NARODNE MANJŠINE NA POLJSKEM

VARSAVA, 6. dec. Tukajšnji nemški poslanik von Molike je bil nujno poklican v Berlin. Temu povabilu se pripisuje velik politični pomen. Po imenju v Varšavi je hotel von Ribbentrop še pred svojim odhodom v Pariz ozadju zblizanja med Poljsko in sovjetsko Rusijo. Iz tega se sklepa, da bo von Ribbentrop sprožil v Parizu tudi vprašanje odnošajev Francije do Poljske in sovjetske Rusije. Odkar se je

Poljska približala sovjetski Rusiji, se je razmerje med Berlinom in Varšavo močno ohladilo. To se opaza tudi po podpori, ki jo dobiva zopet nemško manjšinsko gibanje na Poljskem iz Nemčije. Voditelj nemške manjšine Wiesner je že izročil poljski vladi spomenico, ki vsebuje 6 točk, ki bi se mogle v nekem oziru primerjati z zloglasnimi karlovarskimi točkami Konrada Henleina ob začetku češkoslovaške krize.

Fenčik madžarski poslanec

BIVŠI MINISTER KARPATSKE UKRAJINE FENČIK JE GOVORIL VČERAJ V BUDIMPEŠTANSKEM PARLAMENTU

BUDIMPEŠTA, 6. dec. Včeraj so bili na slovesen način sprejeti bivši poslanci madžarske narodne manjšine na Češko-Slovaškem v madžarski parlament. Pri seji je bila navzoča celokupna vlada. Ob otvoritvi se je predsednik prečital veri-

fikacijski sklep in poklical 17 novih poslancev, da zavzamejo svoja mesta, kar se je zgodilo med velikimi manifestacijami. V imenu novih poslancev je govoril najprej Jaros, nato pa bivši ukrajinski minister Štefan Fenčik, ki je izjavil, da

Maribor, 6. decembra.

Pretekli teden je planilo v Italiji na dan tisto, kar je že dolgo ždelo v zavesti Italijanov, a iz taktičnih razlogov ni bilo na glas izgovorjeno, ali vsaj ne v taki obliki, da bi moglo odjekniti po Evropi in ostalem svetu: izrečena je bila zahteva po reviziji meja s Francijo, in to v popolnoma konkretni obliki. Poslanci v korporacijski fašistični zbornici in demonstranti po ulicah Rima so kričali: Hočemo Nizzo, Korziko, Tunizijo, Džibuti!

Otok Korzika, ki leži severno od italijanske Sardinije, je bil leta 1299. sestavni del genovske republike, leta 1768. so ga odkupili Francozi ter ga priključili Franciji. In že po preteku nekaj desetletij jim je dal — Napoleona. Otok meri 8722 kvadratnih kilometrov in ima okoli 290 tisoč prebivalcev italijanskega porekla, med katerim se je tekoma skoraj dveh stoletij naselilo, zlasti po mestih, seveda tudi mnogo Francozov. Nizza (francosko Nice) je glavno mesto departmana Primorskih Alp in ima 185.000 prebivalcev. Mesto, ki je znano po vsem svetu po svojem znamenitem kopališču, je pripadalo nekoč kraljevini Sardiniji, od leta 1814. pa je sestavni del Francije. Prebivalstvo je bilo nekoč res večinoma italijansko, prav za prav neka prehodna mešanica med francoskimi Provansalci in Italijani, v zadnjih stoletjih pa se je zaradi svojega naglega dviga močno porancozilo, dočim je prebivalstvo v okolici še ohranilo svoje staro narečje.

Tunizija je francoska posest v severni Afriki. Pokrajina meri 125.000 kvadratnih kilometrov (polovica Jugoslavije) in ima 2 milijona in 200 tisoč prebivalcev, večinoma Arabcev in Berberov ter samo 175.000 Evropejcev, med katerimi so najštevilnejši italijanski priseljenci, po večini delavci. Francozi so si jo prisvojili leta 1881. Italijanske aspiracije na Tunizijo so že stare in stari so tudi spori med Italijani in Francozi za narodnostni položaj italijanskih priseljencev. Zadnjič so Italijani in Francozi razpravljali o tem sporu za časa Lavalove vlade v Franciji (1935). Laval je dal tedaj tuniškimi Italijanom posebne narodnostne pravice, posebno v šolstvu. Po narodnostnem načelu, ki ga razglašajo v Nemčiji in Italiji v zadnjem času Tunizija seveda ni ne francoska in ne italijanska, ampak domačinska.

Džibuti je najnovejša italijanska aspiracija, ki jo je rodila šele zasedba in aneksija Abesinije. Pokrajina, ki meri v celoti samo 22.000 kvadratnih kilometrov in ima le 85 tisoč prebivalcev galaškega in mešanega rodu, z mestom istega imena z 80.000 prebivalci, ki leži ob ustju Rdečega morja v Indijski ocean in je posebno važno zaradi tega, ker je izhodišče edine abesinske železnice, ki veže morje z Adis Abebo. Tako je Džibuti prometni ključ do Abesinije in povzroča kot tak v rokah Francije za Italijane kot lastnike vsega ogromnega zaledja hudo nerodno zadevo. Po narodnostnem načelu pa imajo enako Francozi kakor Italijani do Džibutija še veliko manj pravic, kakor do Tunizije.

Tako je dejansko stanje ozadja te dni v Italiji tako glasno izrečene nove parole: Nizza, Korzika, Tunizija, Džibuti! Prvi dve sta po nekdanjem poreklu prebivalstva v resnici italijanski, toda nekoliko manj kakor je slovenska n. pr. Beneška Slovenija, drugi dve pokrajini pa sta koloniji. Toda to trenutno ni najvažnejše. Najvažnejše je, da je bila parola naenkrat jasno izgovorjena in vržena v svet, in sicer na način, ki močno spominja na nedavno nemško parolo po Sudetih na račun Češkoslovaške. Zato nastaja vprašanje, ali bo Italija tudi uradno to parolo sankcionirala in pričela resno revizionistično kampanjo, ali ne? Ako jo bo pričela, bo nastalo med Italijo in Francijo v doglednem času nekako enako razmerje, kakor je bilo med Nemčijo in Češkoslovaško pred Monakovim, različno seveda v toliko, v kolikor je različno razmerje sil in velika Francija ni mala Češkoslovaška.

Ako bo Italija uradno priznala to parolo, je pa zopet zanimivo vprašanje, kako jo bo skušala uresničiti? Ali bi mogla doseči zmago svojih zahtev z ostrašitvijo? Nikakor ni mogoče verjeti, da bi bila Francija pripravljena, odstopiti Italiji mirnim potom tudi le eno izmed zahtevanih štirih ozemelj. In ako Francija tega ne bi

Daladier obišče Korziko in Tunizijo

URADNA NAPOVED DALADIERJEVEGA OBISKA V POKRAJINAH, KI JIH ZAHTEVA ITALIJA — KRIZA FRANCOSKO-ITALIJANSKIH DRUŠTEV

PARIZ, 6. dec. Predsednik vlade Daladier je izjavil včeraj, da bo v kratkem obiskal Korziko in Tunizijo. Uradno poročilo s to vestjo pravi, da je prejel Daladier od dneva italijanskih demonstracij proti Franciji v Rimu s Korzike in Tunizije brez števila brzojav in pisem, ki izražajo voljo prebivalstva, da ostane obe pokrajini v sklopu Francije. Da-

ladier bo obiskal obe deželi meseca januarja. Društva, ki so v Franciji delovala za francosko-italijansko sodelovanje in zbližanje, so zašla v hudo krizo, ker jih ne zapuščajo samo člani, ampak tudi predsedniki in odborniki. Tudi v najširših množicah francoskega naroda raste odpor proti Italiji.

Chamberlain za Francijo

ZNAČILNA IZJAVA ANGLEŠKEGA MINISTRskega PREDSEDNIKA V SPODNJI ZBORNICI

LONDON, 6. dec. Odgovarjajoč na neko vprašanje v spodnji zbornici je izjavil ministrski predsednik Chamberlain, da angleško-italijanski sporazum z dne 16. novembra ne more v nobenem primeru vplivati na angleške obveznosti nasproti Franciji, čeprav v tem sporazumu ni govora o Tuniziji, Korziki in Nici. Toda tisti del

sporazuma, ki govori o statusu quo na Sredozemlju, se nanaša seveda tudi na te francoske pokrajine. Ta pasus velja nedeljivo sploh za vsa ozemlja. Chamberlainova izjava je bila sprejeta v poslanski zbornici z velikim navdušenjem s strani vladnih in opozicijskih poslancev.

Zelezna garda ne miruje

TERORIZEM SE NADALJUJE PO VSEJ ROMUNIJ — BIVŠI VOJNI MINISTER OBTOŽEN VELEIZDAJE

BUKAREŠTA, 6. dec. Teroristični akti Zelezne garde se kljub vsem ukrepom vlade nadaljujejo. V Černovicah so dijaki gimnazije streljali na predsednika tamkajšnjega vojaškega sodišča, polkovnika Chriscesca in ga nevarno ranili. V Jasnyu je bila ponoči vržena bomba v neko uradno poslopje, ki pa je povzročila le materialno škodo. V Klužu so teroristi zažgali sodišče, vendar je bil ogenj takoj pogasjen in je škoda le neznatna. V predmestjih Bukarešte je bilo slišati ponoči

streljanje, vendar doslej še ni bilo mogoče izvesti podrobnosti, ker oblastva ne dovoli nobenih informacij. Baje se je policija spopadla s skupino teroristov, ki so hoteli razstreliti vodovod. Tudi aretacije članov bivše Zelezne garde se nadaljujejo in je v ječah več tisoč ljudi, zlasti mlajših. Bivši vojni minister general Antonescu, ki je bil nedavno suspendiran kot armadni poveljnik in zaprt zaradi pripravljanja prevrata v zvezi z Zelezno gardo, bo obtožen veleizdaje.

Mirovno gibanje med Kitajci

STRANKA MIRU SE JE PRIČELA POGAJATI Z JAPONCI IN PRITISKA NA ČANGKAJSKA, NAJ ODSTOPI

HONGKONG, 6. dec. Agencija Havas poroča: Po zanesljivih informacijah iz Hongkonga so se pričela med Japonsko in Kitajsko v vsej tajnosti pogajanja za zaključitev sovražnosti in sklenitev premirja, kateremu naj bi sledil takoj mir. V ta namen je prisel v Hongkong Čeng-čong Ming, delegat mirovnega gibanja. To mirovno gibanje se na Kitajskem sil-

no naglo širi in pritiska tudi na maršala Čangkajška, od katerega zahteva, da odstopi in omogoči na ta način sporazum med Kitajsko in Japonsko. Ker se to gibanje širi tudi v neposredni maršalovi okolici, se zdi, da je zanj nevarno in da ne bo mogel več dolgo vzdržati na svojem stališču.

Najtežje bo spomladi

LONDON, 6. dec. Južnoafriški vojni minister Pirow je v Londonu izjavil, da je na svojem potu po evropskih prestolnicah opazil, da obstaja povsod vojna psihoza. Najtežji časi za Evropo bodo spomladi. Za tiste pa, ki bodo zanimali vojno, ne bo opravičila. Že iz tega se vidi, da nočejo miru, ker sabotirajo delo emigrantskega odbora.

ROOSEVELT ZA DEMOKRACIJO

NEW YORK, 6. dec. Roosevelt je včeraj pri otvoritvi univerze v Severni Karolini govoril o židovskem problemu in demokraciji. Dejal je, da bodo USA vedno stale na straži demokracije.

DO ZADNJEGA ŽIDA.

BERLIN, 6. dec. Izdan je nov dekret, po katerem nimajo Židje v Nemčiji več pravic, imeti hiš. Če jih hočejo prodati, morajo zaprositi gospodarsko ministrstvo za dovoljenje. Streicher, voditelj protizidovskega gibanja, je včeraj v Nürnbergu re-

hotela, ali bi Italija riskirala tudi vojno? Ako bi bila prepričana, da bo Francija ostala sama in da je zlasti Anglija ne bo podprla, ni izključeno, da Italija ne bi tvegala tudi preizkušnje bojnih sil. Chamberlain je zadnjič v poslanski zbornici res dejal, da Anglija Francije ne namerava braniti, toda angleški veleposlanik v Rimu, lord Perth, je vendar sedaj že dvakrat nastopil pri zunanjem ministru grofu Ciano proti italijanski revizionistični kampanji in poudaril, da nasprotuje ta kam-

Spaak zahteva zaupnico

BRUSELJ, 6. dec. Kongres socialno-demokratske stranke je ostro obsodil vlado, ker je priznala vlado generala Franca in poslala v Burgos svojega diplomatskega zastopnika. Vlada je sklicala za danes sejo parlamenta, na kateri bo ministrski predsednik Spaak podal obširno poročilo o notranji in zunanji politiki Belgije. Po ekspoziciji bo vlada stavila vprašanje zaupnice. Vlada upa, da bo zmagala.

ZMAGA ANGLEŠKE VLADE

LONDON, 6. dec. V Lancashireu je pri nadomestnih volitvah v parlament zmagala vlada z 20.615 glasovi večine. Laburistični kandidat je dobil samo 17.648 glasov, vendar pa so konservativci od zadnjih volitev izgubili okoli 3000 glasov.

MASARYKOVE IN BENEŠEVE SLIKE.

PRAGA, 6. dec. Iz vseh šol na Češko-Slovaškem so odstranili Masarykove in Beneševe slike in postavili na njihovo mesto državni grb.

Volivno gibanje

Govori ministrov

Bjelo Brdo, 5. dec. AA. Minister Kabalin se je udeležil konference JRZ, na kateri je razložil delo vlade ter poudaril velike uspehe na polju notranje in zunanje politike. Govor je končal z besedami: »Ne prihajamo z obljubami, kakor to delajo naši politični nasprotniki. Mi prihajamo pred ljudstvo s svojimi deli, ki nam dajejo popolno pravico, da od ljudstva zahtevamo zaupanje, da nam tako omogoči tudi za bodočnost naše plodono delo.« Tudi v Sarlasu je imel min. Kabalin konferenco, na kateri je dejal, da uživajo naši državljani vsi enake pravice. V Dalju je bilo zborovanje, na katerem je dejal, da teži JRZ za čvrsto in močno Jugoslavijo in blaginjo. Zato vlada z vso vno skrbjo, da bi pomagala ljudstvu. Najprej je pomagala kmetom, katerim je zmanjšala dolgove za polovico. Kot naslednji ukrep je prišlo povečanje cen kmetijskim pridelkom. Združena opozicija govori drugače v Zagrebu, drugače v Osijeku in drugače v Beogradu. Medtem ko je v Zagrebu dr. Maček izdal letak, v katerem poziva prebivalstvo, naj na 1. dec. ne razobešajo državnih zastav, se zavzema v Beogradu srbijanska opozicija za jugoslovanskega kralja in Jugoslavijo.

Makarska, 5. dec. AA. Minister Ante Maštrović je imel v vasi Kozice zborovanje, na katerem je v glavnih potezah poudaril ogromne zasluge dr. Stojadinovića na polju notranje in zunanje politike. »Poleg obstoječih panog industrije, ki neprestano napreduje, se ustanavljajo nove ter se tako naša država čedalje bolj usposablja, da zadovolji svoje potrebe. Naša država je na poti k stalni konsolidaciji našega notranjepolitičnega življenja. Romantika nikdar ni bila za hrvaški narod koristna in mu ni dala ničesar, o čemer nas more najbolj poučiti hrvaška zgodovina. Nerealna politika bi mogla pomeniti za Hrvate največjo nesrečo in mnogi Hrvati so začeli to že uvidevati, mnogi drugi pa še bodo.«

Kako se voli? Notranji minister je izdal preko banov navodilo za volitve. Po tem navodilu, ki samo opozarja na § 47. zakona o volitvah narodnih poslancev, volivec najprej imenuje nosilca državne liste, potem pa še okrajnega kandidata. Volivec, ki ne bo tako glasoval, bo odklonjen in ne bo vnešen v volivne spise.

V Celju nima g. mag. Gradišnik, kandidat slovenske združene opozicije, več shodov. Imajo pa jih g. Prekoršek (JNS), socialisti in »Zbor«.

Borbaši v Mariboru bodo imeli volivni shod 8. decembra ob 10. uri v Gambri-novi dvorani. Govorila bosta kandidata za mariborski levi breg, ki kandidirata na vladni listi. Prišel bo najbrže tudi minister dr. Hodžera.

Šibeniška »Odbrana«, glasilo JRZ, poroča, da agitira proti listi dr. Stojadinovića bivši minister dr. Marko Kožul.

Borž. Curih, 6. decembra. Devize. Beograd 10, Pariz 11.68, London 20.76, New York 442, Milano 23.24, Berlin 177.12, Praga 15.125.

Socialna politika**Socialno skrbstvo v Franciji**

Francozom se navadno očita, da so biokratije in da v preveliki želji za osebnostno svobodo ne dovoljujejo sprejemati zakonov, ki bi bili v splošno korist. V ta namen se navajajo primeri, da se Francozi branijo, vpeljati obvezno zdravniško pričevalno pred poroko, da nimajo zakona za prisilno zdravljenje spolnih bolezni, jetike, alkoholikov in toxicomanov. Toda pri taki priliki ni treba zamenjati zakona z dejstvi, ki si včasih zelo nasprotujejo. Francozi so trezni, vzgojeni in zreli narod, ki mu ni treba vedno in povsod zakonov, ki ga silijo, naj stori to in prepušča, naj ne dela ono. Vsled novih reform je Francija v l. 1938. pokazala nagli dvig socialnega skrbstva, ki se je razcvetelo še bolj zaradi elana širokih slojev, ki so z vso ljubeznijo doprinali k njegovemu zgraditvi.

Na papirju je v Franciji še danes v veljavi v polni meri nezavisnost javne in privatne iniciative, toda dejanski so se pokazali sijajni rezultati koordiniranega dela med obema, zlasti kar zadeva mladinska sodišča in mestne socialne urade.

Pred kratkim je bilo socialno skrbstvo v Franciji le del politične in administrativne organizacije, ki je res enostranska in strogo hierarhizirana, kljub temu pa zelo razkosana.

Vse socialno skrbstvo je razdeljeno v pet oddelkov: zdravstveni oddelek, oddelek za starce, za noseče žene, porodnice in mnogoštevilne družine, oddelek za zaščito otroka in za invalide. Vsaki departman in vsaka občina mora organizirati vse te oddelke po vzoru, ki je z zakonom predpisan. Pač pa je popolnoma neodvisen oddelek za gospodarsko pomoč, ki se ravna po potrebah in možnostih vsake posamezne občine. Pomoč je omejena, podobno kot pri nas, le na pripadnike občine, toda skoraj vsaka občina ima še poseben oddelek za emigrante in tužce. Če se ne da ustanoviti pripadnost občine, tedaj nosi stroške departman, oz. država.

Občine, ki nimajo lastnih zavetišč, bolnic in umobolnic, pošiljajo svoje bolnike v ustanove bližnje občine, ki ji plačujejo letno pavšalno vsoto.

Vsak departman pa mora imeti lastno bolnišnico, bolnišnico za duševno bolne in zavetišče. Stroške za te krije departman, včasih s pomočjo občin, redno pa s pomočjo države.

Od l. 1920. je posebna skrb posvečena nosečim ženam. Vsaka žena, ki sama nima dovolj sredstev, ima pravico na denarno pomoč 4 tedne pred in 4 tedne po porodu, katere znesek odredi mestni svet v mejah zakona. Obenem uživa vso zdravniško nego, za časa dojenja pa sprejema še posebno denarno podporo. Nadzor nad tem vršijo zaščitne sestre, ki obenem poučujejo mlado mater o negi otroka, o potrebni higieni, kuhi in podobno. Pomoč, ki jo sprejemajo doječe matere, plača država. Letno prejema okrog 300.000 mater pomoč za časa nosečnosti, okrog 270.000 mater pa pomoč ob času dojenja otroka.

Socialno zavarovanje, ki je bilo splošno vpeljano l. 1930., obstaja le za delavce, katerih letni dohodki znašajo 15—25.000 Fr., brez plačane najemnine, sorazmerno s številom otrok.

Predaleč bi prišli, če bi v tem članku hoteli podati vse določbe glede družin s številnimi otroci, ki so zlasti favorizirane, glede invalidov in higienskih ustanov. Naj omenim le, da v zgradbi socialnega skrbstva v Franciji zavzema zakonodajna posebno poglavje, ker je enotna. Vsi zakoni in odredbe imajo en skupen namen: boriti se proti revščini do največje mogoče mere, ublažiti bado, pomagati proletarskemu in revnemu delu prebivalstva. Vsi zakoni poudarjajo vedno solidarnost in medsebojno pomoč.

Važno vlogo ima tudi privatno socialno skrbstvo, ki z individualizirano pomočjo izpolnjuje splošne določbe javnega socialnega skrbstva. Ono skrbi zlasti za higieno ter dopolnjuje s posebno socialno organizacijo delovanje šole in bolnišnice, mladinskih sodišč, tovarn in delavskih naselij, skrbi še zlasti za družinske, ki jih skuša zediniti v družinska združenja in jim ustvariti »dom«, v katerem jim nudijo vse mogoče oblike pomoči, koristne družini.

Novice**Živiljeniski problem Prekmurja**

Ob 20-letnici osvoboditve ne bo odveč, če pogledamo od blizu, brez predsodkov in edino s stališča koristi slovenske narodne skupnosti na izredno važen problem prenaseljenosti Prekmurja in na vprašanje kako zaposlitve najširših prekmurskih množic, ne da bi jih s tem izročili nezaščitenemu izkoriščanju ali da bi pri tem zapadle protinarodnim vplivom. Od rešitve tega vprašanja je v nemali meri odvisna zdrava slovenska bodočnost pokrajine, katere priključitev k slovenski narodni celoti je edino pozitivno dejstvo, ki ga je slovenstvo doživelo ob izgubi $\frac{1}{3}$ slovenskega ozemlja.

Prekmurje je bilo do prevrata izključno poljedelska pokrajina. Trgovina, ki je bila v rokah Židov in tujcev ter obrt, ki je bila večinoma v domačih rokah, ji tega značaja nikakor nista mogli vzeti. Toda na prekmurski zemlji ni živel samostojen kmet, ki bi na lastni grudi pridelal dovolj zase in za domače. 11 veleposestnikov, madžar. grofov, je imelo 20.677 ha zemlje (52,1% obdelovalne zemlje). Med ogromnimi kompleksi veleposestniške zemlje se je stiskal kmečki proletarijat. Začelo se je izseljevanje, ki je že pred prevratom zavzelo velik obseg. Ob pomanjkanju zemlje je prodajal Prekmurec svojo ceneno delovno silo po madž. veleposestvih — pa tudi v industr. središčih (Pešta, Gradec itd.) in v Ameriki. Število ameriških izseljencev se je ob prevratu cenilo celo na okrog 30 tisoč.

S prevratom je prišlo prekmursko gospodarsko življenje iz območja ogrskega fevdalnega kapitalizma v mladi liberalno-kapitalistični sistem, ki je na njegovo gospodarsko in socialno strukturo močno vplival. Kljub izvestnim agetnim vplivom je prinesel s seboj tudi vse svoje pomanjkljivosti in brezobzirno uveljavljanje svojih principov, kar je imelo za posledico, da so se že prej obstoječi nedostaki še poglobili ali pojavili mnogi novi problemi, ki jih je treba nujno rešiti. Najvažnejša sprememba, ki jo je doživelo Prekmurje, je bila agrarna reforma.

Agrarna reforma je dodelila 9829 agrarnim interesentom 20.000 oralov veleposestniške zemlje, povprečno 2 orala na interesenta. Vendar ni izpolnila upov, ki jih je stavilo ljudstvo v njo, niti popol-

noma rešila nacionalne naloge, ki so ji bile postavljene. Pustila je mnogo nerazdeljenih veleposestniške zemlje, ki je postala last raznih bank, špekulantov itd. in s katero so postali nekateri novi veleposestniki. Ponekod so zopet stari grofovski veleposestniki pod raznimi nazivi ohranjali svoj supermaksimum. Določitev visokega gozdnega maksimuma ni prekmurskemu malemu in srednjemu posestniku dodelila toliko potrebnega gozda. Dobila so ga razna tuja industrijska podjetja, ki ga izvažajo kljub pomanjkanju lesa v Prekmurju (Našička d. d.) ali pa par bogatih veleposestnikov, ki so v njih postavili žage ali jih razparcelirali in prodajali za drag denar prekmurskim kmetom, če so ga pač zmogli. Tako si je mogel n. pr. kak posameznik podestoriti kapital, ki ga je vložil ob nakupu. Tudi iz nacionalnih razlogov nikakor ni moglo biti koristno naseljevanje primorskih kolonistov in podelitev zemlje dobrovoljcem v gosto naseljenem Prekmurju. Ali ne bi bilo bolje v narodno mešanih krajih naseliti slovenske agrarne interese iz Prekmurja, kot pa zbijati s tako naselitvijo odpor ne samo pri manjšinskih, temveč tudi slovenskih kmetih. Ali se ne bi tako slovenski interes iz Prekmurja bolj odločno postavil v bran raznim tujim poizkusom? Agrarni interesent je dobil golo zemljo, brez vsake podpore za hišo, orodje, živino. Posledica je bila nezadostno obdelana zemlja in iskanje teh sredstev z zaslužkom na sezonskem delu v tujini. Zemljo so dobili samo interese na ravnini, kjer so ležala grofovstva polja. Na Goriškem, kjer so največji predeli, vsled gozdnega maksimuma kmetje niso dobili ničesar. Zavlačevanje poučne likvidacije agrarne reforme je imelo pri intereseh za posledico občutek nesigurnosti in zato slabo gospodarstvo. Agrarni zakon iz l. 1931. je izšel v najhujši krizi in otežkočil odplačilo, ki bi bilo za časa povojne konjunktore mnogo lažje. Posledno stanje je tudi po izvedbi agrarne reforme kričeče (glej »Ml. Prekmurec« št. 1—2). V soboškem okraju ima od skupnih 19.502 posestnikov 15.583 le 2 do 5 ha, t. j. 79,9% vseh posestnikov nima dovolj za svojo eksistenco.

(Jutri konec.)

K novelizaciji obrtnega zakona

Ko je sedanji obrtni zakon 9. marca 1932. dobil obvezno moč, je vsak naš gospodarstvenik bil prepričan, da nastopa z njim doba reda, ki smo ga popreje pogrešali. Pričakovali smo tudi, da bo uveljavljeni zakon, ki je v 461. paragrafu predvideval še 72 specialnih uredb, pomnil več, kot zgolj okvir zakona.

Pričakovali smo tudi, da bo uveljavljeni zakon, ki je v 461. paragrafu predvideval še 72 specialnih uredb, pomnil več, kot zgolj okvir zakona. Pričakovali smo tudi, da bo uveljavljeni zakon, ki je v 461. paragrafu predvideval še 72 specialnih uredb, pomnil več, kot zgolj okvir zakona.

Preko svojih zbornic smo že opetovano vložili izpreminjavalne predloge, ki vsebujejo k 126 paragrafov potrebne izpremembe. Med temi je predvidenih 30 črtanih zastarelih paragrafov in očitnih kontradikcij. Rešitev tega vprašanja smatramo za gospodarsko nujnost. Prepričani smo, da bodo na merodajnih mestih uvideli, da so predlogi izšli iz želje, pomagati domači podjetnosti do veljave in analogno s tem do gospodarske osamosvojitve. Pri vsem tem ne smemo pozabiti, da imamo okroglo 13 milijard neizkoriščenega narodnega premoženja, ki bi od zaovoljivih pogojev lahko obrodilo bogate sadove. Tudi v tem pogledu je se-

Francija je domovina bistrega in zrelega naroda, ki bo brez dvoma prebredel težave, ki jih danes preživlja. Francoski individualizem in egoizem in njih ljubezen do svobode ne zanika discipline, na to ni treba pozabiti. Zlata Pirnat.

danji O. Z. potreben temeljite remedure. Predlogi obrtništva za novelizacijo O. Z. zahtevajo preusmeritev dosedanje prakse. Ne zvonimo plat zvona, mi samo opozarjamo.

Z nobeno novelo, ki bi izpreminjala samo besedni red, se ne moremo zadovoljiti, in smo zato uradni osnutek novele v načelu odklonili. Simptomatičnega zdravljenja je bilo dovolj, političnih prerokanj smo siti. Danes naj govori stvarnost, koristi od tega bomo imeli vsi!

T. Uršič, Celje.

Hoče — tujskoprometni kraj

Odkar smo dobili novo banovinsko cesto na Pohorje, vidimo pogosto, posebno ob nedeljah, cele vrste avtomobilov, kolesarjev in pešcev, ki hitijo večinoma skozi Hoče na Pohorje.

Hoče imajo prav lepo lego, saj ležijo ob vznožju Pohorja ter so od tod krasne zveze z vlakom in avtobusi. Semkaj prihajajo tujci, ki so včasih primorani, da tukaj prenočijo, a ker tega ne dobijo, si ga morajo iskati drugod. Če vprašate gostilničarja, zakaj nima prenočišča, pravi, da se ne izplača. Seveda, če nobeden ne začne, potem tudi ni upanja na kakšen uspeh, ker kdor je enkrat prišel, ga ne bo več. Saj je znano, da je dobra postrežba najboljša reklama za tujsko gostinski promet. Vidimo n. pr., da so kraji, ki sicer niso na tako prometni točki, mnogo bolj podjetni v tem oziru.

Vzamimo Pragersko, ki je nedavno pridobilo z novim hotelom, čeprav imajo Hoče glede tuiskega prometa prednost. Zakaj bi moral tujec, ki je primoran, da tukaj prenoči, iskati to drugod, če pa bi lahko vse dobil tukaj, samo če bi bilo malo več podjetnosti.

Hoče so bile znane kot izletna točka

nekdaj, zakaj ne bi bile tudi sedaj, ko je avtomobilizem tako razvit.

Imamo tudi avtotaksi, ugodne zveze z vlakom in avtobusi smo že omenili, industrija je v najlepšem razvoju, imamo tudi tovarno postajo, samo v pogledu tujskogostinskega prometa smo še daleč za.

Šajteglov oče ubit

V vinogradu v Skalcah so popivali fantje, nastal je prepir in v pijanosti je nekdo zabodel F. Šajtegla, očeta morilca Dolničarja in Gorupove na Pohorju. Šajteglj leži v Sfrancih, ker v Konjicah ni mrtvašnice.

o. Slovenske šole dobijo podporo. Prosvetni minister je odobril po 7000 dinarjev podpore šolam v Telčah, Stupicah, Tržišču in v Cerkljah ob Krki.

o. Novo progo Sevnica—Tržišče bodo svečano otvorili na praznik. 8. t. m.

o. Naš tenorist Lukman pojde k „Ufi“. Znani tenorist Slavko Lukman je dobil laskavo vabilo berlinske „Ufe“ za sodelovanje. Odlični koncertni pevec se bo temu vabilu odzval in pel za film.

o. Trgovci v Murski Soboti, ki so doslej omogočili zgraditev sokolskega doma, javnega kopališča, sportnega igrišča in škropilnega avtomobila, so začeli graditi trgovski dom, v katerem bodo urejeni poslovni prostori in učilnice za trgovsko šolo. Tako se bo prekmurski trgovski narščaj, ki se zdaj izobrazuje v Mariboru, Ptuj in Čakovcu, lahko že s prihodnjim letom šolal doma.

o. Cesto Štrigova—Ljutomer so v nedeljo slovesno otvorili. Cestna dela so stala dober milijon in pol din, od česar je država prispevala 119.000 din, ostalo pa sta dala banovina in cestni odbor. Gradili so jo štiri leta. Z njo je pot iz Štrigove do Ljutomera skrajšana za 9 km.

o. Boga sta snela s križa v Cerovcu blizu Krškega dva potepuha 26-letni Alojz Jaklič in 35-letni Alojz Debevc ter ga vrgla na njivo. Potepuha imata na vesti tudi razne tatvine.

c. Umrl je v Celju včeraj brivec Kranjc Franc v Razlagovi ulici. — V zavetišču v Medlogu je umrla 74letna reva Fideršek Neža.

c. Z nožem so med pretepom zabodli in ranili slugo Stropnika Tinka iz Zg. Hudičje 94.

c. Miklavževanje v Celju in okolici je bilo zelo živahno. Otroci so se pridružili kolporterjem s ponujanjem šib, Miklavž pa je ponoči delil listke vseh barv.

p. Napad. 24letni kočar Turk Janez iz Vel. Varnice pri Podlehniku v Haložah se je vračal domov. Ko je začelo iz zasede frčati kamenje nad njegovo glavo, so prihiteli na njegov klic Kozel in Kmetec, da skupno preženejo pobalane. Pri tem je nastal krvav pretep s koli in noži. Turk je dobil zabodljaj v spodnjo čeljust, ostali pa so več ali manj obtočeni.

p. Strel v hrbet. 16letnega Prosenjaka Janeza iz Dornave je napadel neznanec na cesti in ga ustrelil v hrbet.

p. Telefonska mreža ptujske okolice se izpopolnjuje. Telefonski vod Ptuj—Vurberk se je podaljšal do Sv. Barbare v Slov. in na privatno iniciativo se bo še dogradil do Sv. Martina in Dupleka. Dalje se gradi Ptuj—Markovci. Občinska pisarna Grajena je dobila tel. centralo. Isto dobo tudi Markovci.

p. Ljubljansko gledališče gostuje v Ptuj v petek zvečer s »Potopljenim svetom« od prof. dr. Canjkarja Stanka iz Ptuja.

»Pravkar prihajam iz olepševalnega zavoda!«

»Ah, — gotovo je bil zapet!«

Maribor

Vprašanje pocenitve stanovanj

VEČ KO TRETJINA DOHODKOV GRE ŽIVAHNEMU GRADBENEMU GIBANJU

SAMO ZA STANOVANJE — KLJUB SE STANOVANJA NISO POCENILA

Znano je, da je Maribor eno naših najdražjih mest. Največji udarec za srednji sloj so visoke stanovanjske najemnine. V povojni dobi se je Maribor vsestransko naglo razvijal. Gradbeno gibanje je bilo vsa leta zelo živahno. V zadnjih 20 letih je bilo zgrajenih toliko hiš, da bi človek mislil, da je stanovanjska mizerija odpravljena in da stanovanja sploh ne morejo biti draga. Je pa prav nasprotno. Čim več se je gradilo, tem težje je najti zdrava in cenena stanovanja in tem višje so stanovanjske najemnine, kar je povsem nerazumljivo. Maribor je kot uradniško-delavsko mesto navezan predvsem na eno- in dvosobna stanovanja. Uradnik z veččlansko družino, ki ima okoli 1500 dinarjev mesečnih dohodkov, bo pač težko plačeval 600 dinarjev mesečno samo za stanovanje. Prav tako je razmerje pri delavcu, ki stanovanja pod 250 dinarjev sploh ne more dobiti. In če ga dobi, je to stanovanje zelo nezdravo in tesno. Kje so vzroki stanovanjske mizerije? Najemnikov ne štiti stanovanjski zakon. Dejstvo je tudi, da se stanovanjska beda ne da odpraviti samo z občnimi zbori

Društva stanovanjskih najemnikov. Ne zadoščajo samo govori na teh zborovanjih, marveč društveno delo mora biti globlje; pri koreninah je treba reševati stanovanjski problem Maribora. Tudi ne pomaga samo peščica članstva, ko pa je v Mariboru več tisoč stanovanjskih najemnikov. Dokler med najemniki ne bo solidarnosti, tudi hišni posestniki ne bodo popustili. So primeri, ko najemnik drugemu najemniku prevzame stanovanje s tem, da ponudi znatno višjo najemnino. Tako večasih najemniki sami navijajo cene stanovanjem. Važen vzrok stanovanjske bede pa je gotovo tudi nerazumevanje davčne oblasti za ta problem. V nekaterih primerih hišni posestnik niti ne more znižati najemnine, ker je davkarija sama ocenila stanovanje in mnogokrat celo višje ko hišni posestnik sam. To so vprašanja, ki naj jih rešuje Društvo hišnih posestnikov, ne pa da njihovi funkcionarji na zborovanjih iz osebnih razlogov obračunavajo z dnevnikom, ki je slej ko prej vedno podpiral težnje stanovanjskih najemnikov.

Samomor mladega Mariborčana v Zidanem mostu

V noči na 2. decembra se je pripeljal v Zidani most Artur Fabijani iz Maribora. Mladič so ljudje videli, ko je ves potrt blodil po dežju in odšel v neko bližnjo vasico nad Zidanim mostom. Drugo jutro so Fabijana našli mrtvega. Poginjal si je kroglo v glavo. Iz legitimacije, ki jo je imel pri sebi, so ugotovili, da je Artur Fabijani zasebni uradnik in rezervni podporočnik iz Maribora. Kaj je gnalo mladiča v smrt, ni znano.

Vremenska hišica na Stolnem trgu — naša sramota

Že leta se pritožujemo, da se nikdo ne briga za to vremensko postojanko, edino našega mesta, a vse je bob v steno. Enkrat ni tiskovin, potem so tu, a sedaj imamo — nemške! Dobro, ako ne zmoremo nabaviti slovenskih, naj bodo vsaj te. Barograf tudi kliče in prosi, da bi ga kdo navil, saj že nad 14 dni kaže »Freitag«. Da se opazuje vreme, sta pod hišgroskopom in barometrom dva kazalca, ki naj bi kazala vsakodnevno stanje ob 8. zjutraj. Oba sta že zarjavela, saj že par let nista bil premaknjen. Ker spada vreme in njega opazovanje menda v resor turističnega odseka mestnega poglavarstva, upamo, da se bo vremenska hišica izročila istemu v upravo. Po dvajsetih letih naj tudi tukaj zavlada red.

Žrtev meljskega plazu

Neki kolesar, ki se je peljal pod meljskim hribom, je ob cesti našel neznanega starejšega moža, ki je krvavel in ječal od bolečin. O dogodku je takoj obvestil policijo. Stražnik je res našel pod meljskim hribom, kjer se od časa do časa odtrga plaz kamenja na cesti, 57-letnega brezposelnega delavca Josipa Sedonja, ki je ves zmeden tožil o hudih notranjih bolečinah. Pravil je, da je s hriba priletel velik kamen in ga poškodoval. Poklicali so mariborske reševalce, ki so ranjenca prepeljali v bolnišnico.

„Grem v smrt...“

Pri tukajšnji policiji se je zglasila diplomirana juristka Sanda Mirovičeva in prijavila, da je že 2. decembra neznanokam izginila 18-letna Izabela Kurbus iz Stefanovne ulice 4. Doma je pustila listek z naslednjo vsebino: „Grem v smrt, vi starši niste tega krivi, marveč fant, ki me je zapustil.“ Pogrešana mladenka je vitka plavalaska. Obuta je bila v rjave nizke čevlje in je bila gologlava. Njeni starši se boje, da je Izabela svojo napoved izvršila.

m. Smrtna kosa. V Martinjaku pri Cerknici je danes zjutraj umrl daleč naokrog znani veleposestnik in lesni industrialec g. Franc Premrov v starosti

SOKOLSKO DRUŠTVO MARIBOR MATEJA priredi v sredo ob 20. uri

MIKLAVŽEV VEČER

v Sokolskem domu. — Predigra, obdaritev, ples. — Vstopnina 3 dinarjev. Darila se sprejemajo v sredo od 2. ure naprej v beli dvorani 1. nadstropje.

89 let. Z njim je legel v grob mož kremenitega značaja in velikih gospodarskih sposobnosti. V vseh krogih je užival velik ugled in splošno priljubljenost. Pogreb pokojnika bo v četrtek ob 14. uri v Martinjaku.

m. Želez. legitimacije. Člani Udruženja penz. častnikov in vojnihi uradnikov, ki žele podaljšanje žel. legitimacij, naj jih oddajo med 12. in 15. decembrom med 9. in 12. uro podpredsedniku Združenja g. H. Vidmarju v Mestni hranilnici. Priložiti je železniško znamko za 2 din in kupon čekovne nakaznice o prejemu pokojnine za december.

m. Umrla sta 91-letna zasebnica Ivana Roter in 82-letna redovnica Justina Damolin — sestra Ludvika.

m. Okoli 50 slik in kipov razstavijo naši akad. slikarji Kos, Jirak, Mušič in Kavčič ter akad. kipar Ravnikar na razstavi, ki bo odprta na praznik 8. t. m. dopoldne v Beli unionski dvorani, zaprta pa 24. t. m. Obiskovalci razstave dobe numerirane vstopnice za žrebanje, ki bo ob zaključku. Razdeljenih bo med izžrebance več slik v skupni vrednosti okoli 10.000 din. Na razstavi bo nekaj zelo zanimivih novih del.

m. Združeno delavstvo kemične tovarne »Unio« se iskreno zahvaljuje šefu g. Kormanu Francu za obdaritev, s katero je ob svoji 50-letnici ponovno dokazal svojo naklonjenost delavstvu.

m. Novinarski klub. Drevo ob 18. uri važna klubova seja v posebni sobi kavarnе »Bristol«.

m. Tovarna Doctor in drug preselila centralo v Beograd. Mariborska tekstilna tovarna Doctor in drug, ki spada v Zukerjev koncern s tovarnami v Českoslovaški in Franciji, je preselila svojo centralo z Dunaja v Beograd.

m. Mariborski carinski promet. V novembru so znašali dohodki mariborske carinarnice 7.443.789 dinarjev. Uvoz je dal 7.392.153 dinarjev, izvoz pa 51.636 dinarjev dohodkov. Depoziti so pretekli mesec znašali 1.421.340 dinarjev.

m. Prevnet agitator. Na Kralja Petra trgu je nekdo s pestjo obdelal delavca Srečka R., ker je prevnet agitiral za bližnje volitve. Zadeva bo končala pred sodiščem.

m. Tatvina perila. Carinskemu uradniku Vladimiru Kramerju iz Dr. Turnerjeve ulice je nekdo z dvorišča ukradel za 300 din otroškega perila. troškega perila.

m. S škednja je padel. V Zg. Polskavi je sinoči padel s škednja 41-letni delavec Ivan Oplot. Zlomil si je desno nogo in dobil nevarne notranje poškodbe. Oplota so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Glasbena Matica. Danes ob 20. uri moška pevška vaja z novim dirigentom. Novi pevci iskreno vabljeni! Načelnik.

* V sredo ob 20. uri miklavževanje v Sokolskem domu (Union). Predigra, obdaritev in ples. Vstopnina 3 dinarjev.

* Poročni prstani po teži samo v trgovini M. Ilgerjev sin. Maribor, Gospodarska 15.

* „Jadran“: Novi pevci se sprejmejo v zbor samo še ta mesec. Mladi pevci, ki imajo veselje do petja, se naj zglase pri vodstvu zbora vsak torek in petek ob 20. uri v Narodnem domu. III. nad. (vhod iz Kopališke ul.)

* Danes, v torek, Miklavžev večer v Veliki kavarni.

Kino

* Grajski kino. Samo še v torek »V carstvu valčka«. Hans Jaray. Od srede »Ogledalo življenja«. Pavla Wessely.

Esplanade kino. Danes nepreklicno zadnjič »Ana Favetti«. Sredo najsijajnejša veseloigra »Izgubljena žena«.

Mariborsko gledališče

Torek, ob 20.: »Aida«. Red C. Sreda: Zaprto.

Četrtek, ob 15. uri: »Boccaccio«. Znižane cene. — Ob 20. uri: »Dva tucata rdečih rož«. Znižane cene. Zadnjič.

Marijin praznik v Narodnem gledališču. V četrtek, 8. t. m., že prvič od okoličanov navdušeno sprejeta, zelo zabavna opereta »Boccaccio«. — Zvečer zadnjič izvrstna italijanska komedija »Dva tucata rdečih rož«. Za obe predstavi veljajo znižane cene.

Za 20. obletnico Cankarjeve smrti pripravlja Narodno gledališče njegovega »Kralja na Betajnovi«.

Naprašamo Vas

da naročite Male oglase za naš list v upravi »Večernika« (Kopališka ul. 6) ali v poslovalnici (Aleksandrova c. 13) vsak dan najkasneje do 9. ure dop.

Za soboto

pa prosimo, da naročite Male oglase že v petek

dopoldne ali popoldne, ker za Male oglase, naročene šele v soboto dopoldne radi prejšnjega zaključka lista žal ne moremo sprejeti jamstva, da bodo priobčeni po želji cenjenih naročnikov.

Uprava »Večernika«

Kultura

Razgovor s slikarjem Zoranom Mušičem

Na Marijin praznik, 8. t. m., dopoldne odprejo naši mariborski slikarji v Beli unionski dvorani svojo letošnjo jesensko razstavo, da nam pokažejo plodove svojega najnovejšega dela. Med razstavljalci bo tokrat zelo močno zastopan tudi naš mladi umetnik Zoran Mušič, eden največ obetajočih talentov, ki je vzbudil že doslej obilo pozornosti pri nas in drugod. Ker hodi v naši skupini čisto svoja pota in predstavlja s svojo umetnostjo zanimiv pojav, naš je zanimalo izvedeti od njega samega, kakšno je njegovo gledanje na problem slikarstva, kakšna so njegova stremjenja in kakšen je njegov odnos zlasti do barve in predmeta. Zato smo ga obiskali in mu zastavili nekaj vprašanj:

Kje ste študirali in kakšna je bila vaša sola?

»Študirati sem v Zagrebu in se pozneje zpopolnjeval na evropskem zahodu, zlasti v Španiji, kjer so me privlačevali veliki španski starejši in novejši mojstri. V razloček od večine ostalih evropskih slikarskih akademij, je zgrajena zagrebška na temeljih impresionizma, ki mi daje posebno noto znameniti prof. Babič. Ker sem mlajši od tistih, ki so pričeli v prvih povojnih letih, takrat prevladujoči eks-

pressionizem na mene ni vplival. Moja smer je daleč od njega in se približuje prej tradiciji predekspressionistične, impresionistične generacije, dasi se od nje vendarle loči bo bistveno važnih elementih. Temelj moje umetnosti je kolorizem. Kolorizem sam na sebi pa pri meni seveda še ni neka določena smer, ker ga je mogoče vključiti v različne »izme«.

Kakšno je vaše gledanje na slikarstvo vobče?

»Čisto slikarsko. To se pravi, da mi je najvažnejše vprašanje reševanje barvnih problemov in ne pripovedovanje. Vzpostavljeno s poezijo, bi se mogla ta smer imenovati tudi lirčna, v nasprotju z epično. Predmet, ki ga slikam, ni moj diktator in jaz nisem njegov suženj, ampak ga polnujem vselej le tako, kakor ga subjektivno občutim. To občutje mi daje možnost velikih variacij, zlasti pri krajini. Tako mi vzbuja n. pr. južna, recimo dalmatinska krajina, čisto drugačno občutje kakor severna, n. pr. štajerska.«

Kakšen je razloček med temi občutji?

»Južna krajina me sili najbolj izrazito v čisti kolorizem. Kolorizem poudarja absolutno svobodo v komponiranju barvnih odnosov. Objekt je važen le v toliko, v kolikor je nosilec neke barve. Barva

igra tu dominantno vlogo in obdrži svojo polno vrednost. Predmet se torej ne izgublja v impresionistični igri svetlobe, ne podlega razkrajanju in vplivom atmosfere; ne tone v zanemarjenosti detajlov, ki so pri graditvi slike vsi enako važni, ker je vsak zase nosilec svoje barve in zadrži vedno svojo popolno vrednost. V tem momentu postane to slikarstvo dvodimenzionalno, ploskovno, ker so predmeti z enakopravnim tretiranjem vsake barvne ploskve ostali na površini slike. To vidite predvsem na mojih gvaših iz Dalmacije. Naša štajerska pokrajina pa budi bolj impresionistična občutja. Tu igra svetloba vse večjo in važnejšo vlogo. Detajli niso več vsi enako važni in slika postane trodimenzionalna. Vendar ohraniti tudi še pri tem občutju dominantni pomen kolorizma in ne zatajim svoje osnovne slikarske note. To velja predvsem za moja olja, ki so nastala v najnovejšem času tu, v Mariboru in okolici.«

Vendar niste pretežno ali izključno krajinar. Vaši gvaši predstavljajo večinoma kompozicije, a videli smo tudi že nekaj vaših odličnih portretov. N. pr. na zadnji razstavi portret ge. M. Tam ste pokazali izredne sposobnosti portretista, zlasti s sijajno rešitvijo barvne harmonije, ne da bi pri tem trpel prvobitni namen portreta. Obenem ste zadeli tudi zunanjo in notranjo karakterizacijo. Ta portret je

bil s stališča vaše smeri pravo razodetje.

»Portret me zanima že davno in posvetil sem mu veliko študija. Predvsem mi je šlo pri tem za to, da uveljavim tudi v portretu svoje gledanje s stališča čiste slikarstva, seveda v okviru danih možnosti, kajti portret je že po svojem bistvu najbolj pripovedna slikarska umetnost. Zato sem iz čisto slikarske teze in pripovedne antiteze iskal strnitev v sintezo. Vsaka sinteza pa je neke vrste kompromis. Razen tega je portret navezan bodisi na naročilo ali vsaj namenjen posamezniku, odnosno ožjemu krogu. Ker pa je pri nas naročil malo in je slikar, ki se mora preživljati s svojo umetnostjo navezan na čimskorajšjo prodajo svojih del, se s portretom le malokdo intenzivneje ukvarja.«

Ali imate kakšne večje načrte za bližnjo bodočnost.

»Zanima me nekaj problemov, ki bi jih rad rešil. Razen tega se moram pripraviti na razstavo v okviru Umetnostnega tedna, na razstave v Beogradu, Zagrebu in drugod. Načrtov imam torej dovolj. Sicer pa v zadnjem času sploh veliko delam. Brez resnega dela ni napredka in še manj poti do višjega cilja.«

Poslovili smo se od našega mladega mojstra, njegova dela pa bodo govorila javnosti na razstavi sama dovolj jasno in glasno.

Gospodarstvo

Mariborska mestna podjetja

Med velik napredek, ki ga je doživel Maribor po osvobojenju, moramo šteti zlasti tudi mestna podjetja, moramo šteti združena pod enotnim vodstvom in predstavljajo premoženje okoli 100 milijonov dinarejev. Sem spadajo mestno elektriško podjetje, Mestna plinarna, Mestna klavni- ca, Avtobusni promet, Pogrebni zavod, Mestno kopališče, Mariborski otok, Pro- dajalna mestnih podjetij, Premoženjska uprava in Gradbena uprava.

Najvažnejše je gotovo med vsemi Me- stno elektriško podjetje, ki je bilo ustanov- ljeno meseca oktobra l. 1920 in je opravilo od takrat do danes ogromno delo elektri- fikacije Maribora in okolice. Podjetje ima skoraj 60 transformatorskih postaj z učin- kom 12.000 kilovatnih amperov, a omrež- je znaša nad 180 km. Uporaba toka je znašala lani 24.500.000 kilovatnih ur. Pod- jetje je doslej investiralo že čez 17.000.000 din. Tako je Maribor eno najbolj elektrifi- ciranih mest v kraljevini.

Mestna plinarna je bila ustanovljena leta 1902. kot zasebno podjetje. Mestna občina jo je prevzela šele med vojno in jo dvignila ter modernizirala po osvobo- jenju. Vendar so ji razne ovire sprečevale da bi se še bolj razvila in šele sedaj bodo napravljene nove naprave, ki bodo te ne- dostatke odstranile. Sedaj ima plinarna nad 1.700 odjemalcev. V gospodinjstvu se porabi plina 51%, v obrtu 28%, v in- dustriji pa 21%. Lani je producirala 960.000 kub. m. plina. Njeno omrežje me- ri 41 km.

Mestni vodovod je bil zgrajen l. 1901 za skoraj poldrugi milijon zlatih kron. Leta 1934. in 1935. je pa občina zgradila še pomožni vodnjak na Tezmem, tako da da sedaj ob normalnem stanju vsak dan okoli 12.000 kub. m. vode, kar popolnoma zadostuje za mestne potrebe. Toda že v bližnji bodočnosti bo zgradila občina no- vo vodovodno napravo, da bo mesto pre- skrbjeno tudi v bodoče z zadostnimi ko- ščicami. Podjetje predstavlja vrednost okoli 12 milijonov dinarejev.

Mestna klavnica je bila zgrajena leta 1902, a se je po osvobojenju znatno raz- širila in modernizirala. Lani je bilo v njej zaklanih okoli 5800 glav goveje živine, 100 ovac in koz, 10.000 svinj in okoli 400 konj. S klavnico je združena tudi hladil- nica in izdelovalnica umetnega ledu. Se- danj je na razpolago 61 hladilnih celic in zraven je še velika solilnica. Mestna ob- čina je investirala v to podjetje po osvo- bojenju skoraj 7 milijonov din. Klavnica je aktivna in v vsakem oziru vzorna.

Avtobusni promet je popolnoma nova ustanova. Kmalu po osvobojenju je mest- na občina pričela avtobusne vožnje po deželi, zlasti med Mariborom in Celjem, leta 1927. je pa uvedla promet tudi po mestu. Začetki so bili težavni, toda raz- voj je ustvaril ugodnejše razmere in po-

kazal, da je bil avtobusni promet v našem mestu nujno potreben. Podjetje ima sedaj 22 novih ali dobro ohranjenih avtobusov, ki uporabljajo za pogon zemeljski plin. Mestni avtobusi so prevozili doslej že okoli 10 milijonov potnikov.

Pogrebni zavod je nastal leta 1869 kot zasebno podjetje, mestna občina ga je pa prevzela leta 1911. Ustanovila je tudi lastno delavnico za krste, ki je bila leta 1930 modernizirana. Podjetje ima svoj avtofurgon in osebni avto. Tudi mrtvaš- nica na Pobrežju je bila v zadnjih letih preurejena in prilagoden novim potre- bam. Povprečno oskrbi Mestni pogrebni zavod, ki je edini v Mariboru, okoli 800 do 850 pogrebov na leto.

Mestno kopališče je v obratu že od le- ta 1890. v poslopju v Kopališki ulici in ima sedaj 23 kabin za parne in 23 za kadne kopelji. Kopališče obišče 70 do 80 tisoč kopalcev na leto. Sedaj ima svoje kopališče tudi OUZD. Kopališče je bilo pred nekaj leti prenovljeno, a sčasoma bo gotovo treba misliti na gradnjo nove- ga, večjega in bolj modernega.

Mariborski otok je najlepše kopališče na prostem v Jugoslaviji. Zgrajeno je bi- lo pred 7 leti po najmodernejših kopalnih in sportnih načelih in predstavlja mari- borsko znamenitost. Kopališče obišče povprečno na leto nad 80.000 kopalcev in tam se prirejajo tudi sportne tekme. Na otok vodi most, ki je sedaj železen, do njega je bila zgrajena cesta, promet pa oskrbujejo mestni avtobusi. Na razpolago ima 120 kabin in 660 omaric. Ko bo pre- ložena sedanja cesta k Dravi, bo kopa- lišče še mnogo pridobilo.

Prodajalna mestnih podjetij, ki posluje sedaj v pritličju magistrata na Glavnem trgu, ima na razpolago vse elektriške po- trebščine in naprave za kuhanje s plinom, ogrevanje itd. Prodajalna je bila prej združena z mest. elektriškim podjetjem, od lani pa je samostojna.

Premoženjska uprava oskrbuje mestne stanovanjske in druge hiše, ki so bile zgrajene večinoma po osvobojenju, da se je odpomoglo velikemu pomanjkanju stanovanj. Vrednost teh zgradb znaša mnoge milijone. Samo delavska kolonija v Magdalenskem predmestju ima 147 hi- šic.

Gradbena uprava se precej krije z mest- nim gradbenim uradom. Ta uprava je iz- vrševalka načrtov, ki jih izdeluje urad v Franciškanski ulici. Razen tega je v na- čelu ustanovljena tudi strojna uprava. Na vsak način pa je nujna potreba, da usta- novi občina v okviru svojih podjetij čim- prej še lastno Mestno zastavljalnico!

g Ljubljanski velesejem bomo tudi v letu 1939. imeli dvakrat. Spomladanski bo od 3. do 12. junija, jesenski pa od 2. do

11. septembra. Na spomladanskem vele- sejmu bodo sodelovale vse važne panoge obrta in industrije, jesenskemu pa bo priključenih več posebnih gospodarskih in kulturnih razstav.

g Uredbo o ustanovitvi industrijske zbornice v Zagrebu je izdal ministrski svet z vrsto gospodarskih ukrepov.

g. Gostilničarska pivovarna v Laškem bo slavnostno otvorjena 7. dec., ko se bo obenem vršil občni zbor družbe.

g. Velesejem v Milanu. XX. prireditel milanskega velesejma bo od 12. do 27. aprila 1939. Za posetnike velesejma in za razstavljalce bodo dovoljeni veliki popu- sti na železniških tarifah.

g Dražba vseh vrst krzna divjadi v Ljubljani bo 23. januarja 1939. Pošiljke

naj bodo naslovljene na »Divja koža«, Ljubljana — Velesejem.

Borzna poročila

Devize. Ljubljana. Amsterdam 2388.66—2403.25, Berlin 1757.53—1771.41, Bruselj 738.65—743.71, Curih 996.45—1003.52, London 205.36—207.72, New York 4361—4397.32, Pariz 115.47—116.90, Praga 149.93—151.03, Trst 230.19—233.27.

Effekti. Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda 461—463, 4% sev. agrarij 59 bl., 4% agrarij 59.50 bl., 6% dalm. agrarij 87.75, 6% begl. obvl. 89 bl., 7% stab. pos. 95.50—96.50, 7% inv. pos. 98.50 bl., 7% Blair 90—90.75, 8% Blair 93.50—94.50. Delnice: Narodna banka 7350, Trbovlje 185—200.

Sport

Mednarodni nogometni rezultati

Italija:Francija 1:0 (1:0). Tekma je bila odigrana v Neaplju.

Češkoslovaška:Romunija 6:2 (3:2). Pred 15.000 gledalci je zmagala Češko- slovaška. To je bila poslednja tekma za dr. Benešev pokal, ki si ga je osvojila Češkoslovaška. Tablica tekmovalja je sledeča:

Češkoslovaška	4	3	1	0	15:3	7
Jugoslavija	4	2	0	3	3:9	4
Romunija	4	0	1	3	4:10	1

Pariz:Budimpešta 3:5 (0:1). Medmest- na tekma v Parizu se je končala z zma- go Madžarov.

Dunaj:Berlin 2:0 (1:0). V medmestni tekmi Dunaj:Berlin so bili Dunajčani tek- kom cele tekme izrazito boljši nasprot- nik.

Severno-vzhodna Francija:Luksemburg 4:1. Tekma se je odigrala v Saint-Etien- neu.

Češkoslovaško prvenstvo. Radi med- državne tekme z Romunijo so se vršile samo tri prvenstvene tekme za državno prvenstvo, ki so se končale s senzacio- nalnimi rezultati, ker so favoriti izgubili proti zadnjim na tabeli. Rezultati: Plzenj: Bratislava 7:1, Bata:Šleska Ostrava 3:1, Židenice:Liben 2:2.

PRVENSTVENI NOGOMET NA PRAZNIK

Kot edina prvorazredna prvenstvena tekma bo v četrtek srečanje Rapid:ČSK ob 14. na igrišču Rapida. Sodil bo ss. g. Jančič. K tekmi se še povrnemo jutri.

SPORTNI KLUB »ZEMUN« USTANOV- LJEN

Po dolgih pogajanjih je končno le prišlo do fuzije zemunskih klubov Sparte in Za- ška v SK »Zemun«. Kakor je znano, se hoče na ta način zavarovati Sparta pred izpadom iz nacionalne lige. Izgleda pa, da je prišlo do te fuzije že prepozno.

g. Poverjeništvu SOLNP-a v Mariboru (službeno). Stranska sodnika pri tekmi Rapid:ČSK bosta ss. gg. Bizjak in Peteln.

HOKEJ NA LEDU

Ostmarka:Nemčija 2:2 (1:1, 0:0, 1:1). Švica:Češkoslovaška 3:1 (2:0, 0:1, 1:0). Švicarji so sigurno zmagali, povratna tekma bo 19. t. m. v Pragi.

s. V Wembleyu bo 12. in 13. t. m. pr- venstvo Anglije v umetnem drsanju na ledu. Naslov prvakinje brani miss Ceci- lia Colledge, britanska in evropska prva- kinja, njene najopasnejše konkurentinje pa bodo svetovna prvakinja-miss Taylor, miss Jagger ter miss D. Walker. — V moški konkurenci brani naslov prvaka Sharp, poleg njega imajo največ izgledov na prvo mesto Tomlins in Yates. Stro- kovnjaki pravijo, da bo to tekmovalje prineslo mnogo tehničnih novosti v pro- stem drsanju in v skokih.

Šah

Partije z »Avro« turnirja

Španska otvoritev.

(11. kolo v Rotterdamu 22. nov.)

Beli: dr. Aljehin Črni: S. Flohr
1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, a6 4. La4, Sf6 5. 0—0, Le7 6. Te1, b5 7. Lb3, d6 8. c3, Sa5 9. Lc2, c5 10. d4, Dc7 11. Sbd2, 0—0 12. Sf1, Lg4 13. dxe5, dxe5 14. Se3, Le6 15. De2, Tfe8 16. Sg5, c4 17. b4, cxb3 e. p. 18. Sxe6, fxe6 19. axb3, b4 20. cxb4, Lxb4 21. Ld2, Lxd2 22. Dxd2, Sc6 23. Dc3, Db6 24. Ld3, Sd4 25. b4, Tec8 26. Sc4, Tab8 27. Ta5, Dxb4 28. Dxb4, Txb4 29. Sxe5, Sb3 30. Txa6, Sc5 31. Tc1, T4b8 32. Lc4, Kh8 33. Sf7+, Kg8 34. Sd6, Tc7 35. Ta6a1, Kf8 36. e5, Sg4 37. Te1, g5 38. Ta3, Sh6 39. Tf3+, Kg7 40. Tg3, g4 41. h3, Kh8. Partija je bila tu prekinjena. Še isti dan pa je Flohr telefonski sporo- čil dr. Aljehinu, da preda.

š. Lepa zmaga šahovskega odseka UJNZB v Mariboru. Šahovski odsek UJNZB v Mariboru je odigral s šahov- skim klubom Gaberje medklubsko tekmo in zmagal v razmerju 6:0. Kuster je pre- magal Csörgeja, Peče Habenšusa, Ante Csörgeja, Marvin Goljo, Rupar Domanj- ka in Mišura Prezlja. V brzopoteznem turnirju, ki je sledil matchu, pa je zmagal Ante z 9 točkami pred Csörgejem z 8½.

KRALJICA MARIJA ROMUNSKA:

32

Zgodba mojega življenja

Ta večerja me je spominjala nekega banketa, ki ga je bil priredil car Nikolaj II. v Carskem Selu v roko- kjski dvorani izza časa Katarine Velike. V tisti dvorani je bila vrsta okroglih miz, na katerih je bila povsod sama zlata posoda, v vazah pa so stali rumeni tulpani. Okoli miz so sedele dame v impozantnih oblekah ruskega carskega dvora, sedeli so visoki dostojanstveniki, gene- rali in državniki z visokimi odlikovanji. Pri posebnih mizah so pa sedele velike kneginje z briljantnimi diade- mi. Najsijajnejše prikazni sta pa bili obe carici, vladajoča in carica mati.

V Rusiji je bilo vedno vse bogato in nepopisno razkošno, a imelo je vselej neki orientalski prizvok. V vsem je čutili potratnost, nepreračunano veliko- poteznost, ki je odkrivala nepremišljenost in primitiv- nost. Človek je čutil, da je tam vse prenapeto raslo in razvoj ni korakal s tempom zgodovine.

V Angliji, kjer je bil razvoj počasnejši, organsnej- ši, je pa bilo vse bolj utemeljeno in zgrajeno na trdnih tradicijah. V človeški družbi je gotovo malokatera stvar tako smotno urejena in popolna, kakor je angleški dvor. Pa tudi vse boljše hiše so v Angliji na enak na- čin urejene po zakonih tradicije. Po tej Angliji mi je bilo vedno hudo. To razpoloženje je uspavalo le ne- prestano moje prizadevanje, premagati vse težkoče in izbojevati vse boje, da koristim svoji novi domovini. To mi je tudi prepovedovalo, jokati se po izgubljenem mladostnem raju. Zreti nisem smela nazaj, gledati sem

morala naprej. V Angliji me je mučila le misel, da se moram vrniti v »dom«, ki še ni v resnici moj. Ob tej misli se je krčilo moje srce in v oči so mi šilile solze. In dasi sem se proti temu čustvu borila z vsemi silami, me je nekega dne obvladalo. Šla sem s kraljico Alek- sandro na izprehod po sandringhamskih tratah. Obšla me je nenadoma neizmerna želja, da bi padla na ko- lena in poljubila tla svoje rojstne domovine in z njimi vso Anglijo. Moje srce je trepetalo od bridkosti.

Moja teta me je nekaj časa opazovala, potem me je pa prišla za roko in me vprašala: »Ali ti je ta do- movina tako ljuba?«

»Da, ljubim jo,« sem odgovorila, »in mučno je tako zelo ljubiti.«

Lahko smo drugod patrioti, lahko delamo in ljubi- mo, se prilagodimo in izvršujemo svoje dolžnosti, kakor- nam jih je Bog določil, toda svoje roistne domovine ne moremo nikoli pozabiti in nič na svetu ne more uničiti korenin, s katerimi smo vanjo priraščeni.

V Angliji sem tudi dobila povabilo za obisk k kne- zu in kneginji Plessovi v Nemčiji, kamor sem šla leta 1906. Tja sem odšla, ne da bi prosila strica za dovo- ljenje, ki mi ga gotovo ne bi bil dal. Potovala sem v družbi svoje sestre Sandre in svoje sestrice, grške prestolonaslednice Zofije. Daisy Plessova je prenesla v svojo novo domovino angleški običaj, sprejemati cele množice gostov. Njena rezidenca je bila vedno polna in vladalo je tedaj tam nenavadno gostoljubje, kakršne- ga v sedanjih skromnejših časih sploh nikjer ni več.

Posebna Daisyna lastnost je bila, da ni bila nikoli točna, kar je povzročalo njenemu prusko točnemu mo- žu večkrat hude preglavice.

Bila je tam zbrana takrat tudi družba odličnih jez-

decev, med njimi se spominjam zlasti sira Johna Ha- miltona. Jahali smo tudi k nemški vojski, ki je bila tedaj na vajah v okolici Breslave. Vaje so se zaključile z ve- liko parado v mestu. Pri tej paradi smo se vozili v kočiji in oblekla sem si svoje najlepše oblačilo. Pa tudi Daisy in Sandra sta se oblekli tako, da je kneginja dejala, da bomo zasenčile vso veličastje cesarja Vilje- ma in njegovega spremstva. K paradi je prišla tudi ce- sarica, ki je jezdila v belem kroju s trioglatim klobu- kom na glavi nekaj korakov za cesarjem na visokem, črnem konju.

Zvečer po paradi je bila v hotelu, kjer se je na- stanil cesar s spremstvom, zabava. K nam so prišli mnogi znanci, da nas pozdravijo, med njimi prestolo- naslednik in njegovi bratje ter princ Max Fürstenberg. Samo bratranec Viljem nam ni posvetil nobene pozor- nosti. Moja okolica je to hudo kritizirala, toda mene ni prav nič motilo.

V tistem času nisem napravila drugih zanimivih potovanj, ker sem za to dobila le malokdaj dovoljenje. Toda leta 1908. smo le dobili dovoljenje za potovanje v Rusijo k poroki moje sestrice Marije, edine hčerke strica Pavla, ter pozneje leta 1910. v Berlin k proslavi rojstnega dne cesarja Viljema.

V Petrogradu smo stanovali pri stricu Vladimirju in teti Miecheni, ki sta po odmiku carja Nikolaja II. in carice v samoto Carskega Sela igrala v prestolnici važno vlogo. Car Nikolaj II. se je le redkokdaj še poka- žal v Zimski palači. Živel je v krogu svoje družine po- polnoma sam zase in s tem razbil širši rodovinski krog, kar je postalo pozneje zanj tako usodno. V trenutku potrebe ni imel nikogar več na svoji strani.

(Dalje sledi.)

Sodišča**VINO, KRI IN LJUBOSUMNOST**

Oktobrsko nedeljo lani, ko je zavrel mošt, je prišla v Šalamunkino krčmo v St. Lovrencu na Dravskem polju mlada in črna ciganka. V krčmi je bilo precej vaščanov. Ciganka je sedla, pobrenkala po citrah in zapela. Do razprave na sodišču ne bi prišlo, če se ne bi ženi Ivana Kranjca zazdelo, da se moževe oči obračajo za ciganko. Še vse več, mož bi se naj začel celo »dobrikati« ciganki. Tega pošena ženska ni mogla prenesti. Ko so se odpravili vsi malce vinjeni iz krčme z neko družbo, je ostala žena sama od zadaj in se kujala. Tudi besede ni spre-govorila. Moževo »dobrikanje« jo je grizlo. Do doma je bilo vse dobro. Ko pa žene dolgo ni hotelo biti v hišo, je Kranjc zdivjal in začel lomiti stole. Služkinja je zbežala, ker je vedela, da bo prišlo do pretepa. Takrat sta stopila v hišo Štefančičeva dva brata, ki sta s svojo materjo spremljala Kranjca proti domu in ga začela miriti. Ali zdaj je Kranjc še huje pobesnel. Z odprtim nožem je navalil na Pavla Štefančiča in ga ranil. Pavel pa mu je iztrgal nož iz rok in ga krvavo obdelal; kakih 9 krat ga je zabodel. Pri krvavem delu mu je pomagal tudi brat Franc. Zaradi tega sta prišla tudi oba brata pred sodišče. Ko je njuna mati videla, kaj počenjata, je zbežala iz izbe; tudi na sodišču se je starka odpovedala pričevanju.

Kranjc se je izgovarjal, da ni ranil Pavla Štefančiča. Pavel bi si naj razrezal roko, ko je razbijal šipe. Tudi trdi, da ni res, da bi se »dobrikal« kaki ciganki.

Razprava je pokazala, da je Franc zakrivil več kakor Pavel ter je zaradi tega

obsojen Franc Štefančič na 4 mesece, Pavel pa na 3 mesece strogega zapora; dočim je bilo kazensko postopanje proti Kranjcu izločeno.

× **Ligo proti poljubom** so nedavno ustanovili na Kitajskem. Člani te lige trdijo, da je poljub »importiran« na Kitajsko in da potemtakem nima ničesar skupnega s kitajskim narodom in njegovimi navadami.

Sokolstvo**Mariborski predavatelji na Teznem****Niz prosvetnih večerov tezenskega Sokola.**

Tezensko sokolsko društvo pripravlja za zimsko sezono vrsto prosvetnih večerov, ki bodo pritegnili tudi sokolske prijatelje in tako ustvarili prijetno družabnost na Teznem. Vsak mesec bo tak prosvetni večer s prosvetno-zabavnim sporedom. Zanimivemu predavanju bodo pridružene razne glasbene, recitacijske in zabavne točke. Prosvetni odsek tezenskega Sokola je že napravil načrt teh večerov in določil teme predavanj ter naprosil predavatelje. Zanimivo je, da bodo predavali odlični mariborski predavatelji. Prof. dr. Dolar bo govoril o Mariboru in severni meji ter orisal vse važnejše dogodke našega obmejnega mesta. Dr. Travner bo predaval o vražah in narodnem blagu. Učitelj Ledinek s Teznega bo obravnaval vzgojno vprašanje. Novinar dr. Vatovec bo govoril o razgledu po svetu z zunanje političnega ozira. Zanimivo bo tudi predavanje no-

vinarja Fuchsa, ki bo razpravljalo o gospodarstvu srednje Evrope. Prof. Sedivy bo predaval o Bolgariji. Predavanja in predavatelji so zadostno jamstvo, da bodo tezenski kulturni večeri uspeli, zlasti, ker bo združeno koristno z zabavnim.

1. **Marenberg.** Sokol odvarja z akademijo 8. dec. ob 15. uri notranje prostore svojega novozgrajenega doma. Zveze z vlaki ugodne. Na kolodvoru bodo prevozna sredstva na razpolago. Kroji zaželeni! Zdravo.

1. **Sokolska župa Maribor** javlja, da bo v četrtek, 8. dec., ob 15. uri otvoritev dvorane v Sokolskem domu v Marenbergu. Sokolska župa bratsko vabi one sestre ter brate, ki imajo priložnost, da se udeležijo tega pomembnega dogodka v našem obmejnem Marenbergu. Podprimo stremjenja naših Sokolov ter Sokolic v Marenbergu.

Radio

Sreda, 7. decembra, Ljubljana: 12. Koncert na wurliskih orglah; 13.20 Pisanja šara (plošče); 18. Mladinska ura; 19.50 Beseda k prazniku; 20. Tamburaški septet; 21.10 Bachov klavirski koncert; 22.15 Instrumentalni dueti. — Beograd 12. Narodne pesmi; 13.10 Opoldanski koncert RO; 17.20 Plošče; 20. Večer smeha in zabave; 22.15 Prenos iz kavarne. — Sofija: 13.20 Lahka glasba; 19. Bellinijeva opera »Norma«; 22. Plesna glasba. — Firenze: 20.30 Pietrijeva opereta »Primarosa«. — Stuttgart: 20.10 Mascagnijeva opera »Cavalleria rusticana« in »Iris«. — Rim: 21. Festival Mascagnija ob 75-letnici. — Breslau: 20.10 Valčki in koračnice. — Hamburg: 20.10 Družaben večer s plesno glasbo. — Königsberg: 20.10 Plesni večer.

Darujte za azilni sklad PTL!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par; najmanjša pristojbina za to oglašje 10 din. Družbe, prekladi, dopisovanja in čenitovanjski oglašji 10.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglašje 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglašni davki za enkratno objavo znašajo 2.—. Znesek za male oglašje se plačuje takoj pri naročilu oziroma se je vnositi v listu skupa z naročilom ali na poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 3 din.

Razno**ZASTONJ DOBITE**

zanimivo ilustrirano knjigo »Pot do sreče«, ako se obrnete na naslov: **Karmah, Zalec.** 3143

ZELODČNO BOLNI

užijajo z uspehom zdravniško preizkušeno prepečenec samo iz pekarnice Čebokli. 2687

INES P.

Sestanek obakrat nemogoč. Prosim, pišite ponovno! 3508

DOMAČE KOLINE

v sredo, dne 7. 12., v gostilni »Zlati konj«, jetne klobase. Vljudno vabi: **Nekrep.** 3620

Darila

ki razveselijo, kakor: **moško perilo**
moške pižame
spodnje triko perilo
nogavice
naramnice
prinaša

Tekstilana Budefeldt
Maribor, Gosposka 14

NAJBOLJŠE DALMATINSKO VINO

dobite v gostilni »Split«, Koroška c. 39. 3522

PLANINCI POZOR!

Podružnica Slovenskega planinskega društva v Mariboru opozarja članstvo, da zamore poravnati članarino za leto 1939 ter si priskrbiti tudi žig železniške direktije za polovično vožnjo že sedaj v društveni pisarni, Aleksandrova c. 16. 3628

Mal' položi dar domu na oltar!**ŽENSKA URA**

se je našla, dobi se Vrtna ulica 8. vrata 4. 3624

NEMŠKI PTIČAR

se je zatekel. Dobi se pri Pajnik, Fala. 3632

Prodaj**POCENI MESO**

Svinjsko stegno, svinjsko pleče, svinjski vrat a kg din 12.— se dobi v sredo pri stojnici Karl Weitzl, zgornja Strobmajerjeva ul. 3615

PRODAM 2 KRAVI

Pobrežje, Zrkovska 52. 3616

VIOLINO IN OTROŠKI VOZICEK

prodaj. Maček, Meljska cesta 34. 3621

SPALNICO

jedilnico, kuhinjo in razno drugo pohištvo razprodaja skladiščnik, Meljska 29. 3626

Kupim

Kupim malo rabljeno **MOŠKO KOLO**
Plačam gotovo. Zglasiti se v Gubčevi ul. 8, Pobrežje. 3611

Sobo odda

OPREMLJENA SOBA
sončna, čista, se odda. Medve dova 12. IV. okraj. 3627

Stanovanje

SOBA IN KUHINJA
se odda stranki brez otrok. Koroška 41. 3609

Ivan Kravos
Maribor · Aleksandrova cesta 13
Velika izbira ročnih kovčgov

Po din 8.— 10.— kg**Purani**

očiščeni, prodaja dnevno do Božiča od 10. do 12. ure

And. Suppanz Maribor

Cvetlična ulica šte. 20 (na dvorišču)

GOSPODIČNA ALI DIJAKINJA

se sprejme na vso oskrbo v centru. Naslov v upravi. 3619

Stanovanje išče

DVOSOBNO STANOVANJE s kabinetom ali trisobno iščem za 1. januar 1939. Poudarje na oglašni oddelci »Večernika« pod značko »Točen plačnik«. 3613

Službo išče

NATAKARICA
išče mesto, prevzame tudi točilnico. Naslov v upravi. 3614

Službo dobi

K malim otrokom iščen snajno in pošteno **DEKLE**
postrežnico za čez dan. Naslov v upravi »Večernika«. 3617

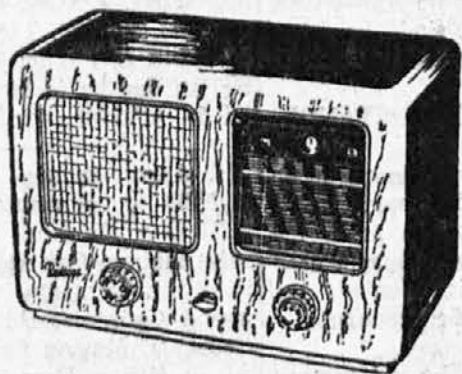
Iščem **FANTA ZA TRGOVINO**
18 do 20 let starega. Vprašati v trgovini, Slovenska ul. 20. 3618

Sprejemem takoj **DVA ČEVĽJARSKA POMOČNIKA**
Joško Kolar, Tržaška 1, Pobrežje. 3624

NATAKARICA
sprejme se takoj. Gostilna »Novi svet«, Studenci. 3625

Več 100 zadovoljnih poslušalcev

si je nabavilo ta in prejšnji mesec pri nas aparat

„Radione“

Vsi ti so se prepričali, da je „RADIONE“ res najboljši, kar se dobi. Vprašajte o tem ne nas, temveč naše kupce. Nabavite si tudi vi ta dobri aparat! Pišite po cenik, ki ga dobite brezplačno

RADIO družba v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7

Ozvatilč Ignacij, Maribor, Cafova ul. 1

Stivan Ernest, Murska Sobota

Zadružna elektrarna, Ptuj

Kreutz Avgust, Ormož

Toplak Adolf, Celje

3011

Naročajte po pošti s pomočjo naših katalogov, ki jih dobite brezplačno!

Božična darila! Din 20.— B1 Garnitura za liker, v različnih barvah	Din 26.— B2 Garnitura za vino, v različnih barvah	Din 26.— B3 Garnitura za vodo ali pivo, v različnih barvah	Din 50.— B4 Garnitura za črno kavo, lepo dekorirana	Din 130.— B5 Garnitura za belo kavo, za 6 oseb	Din 35.— B6 Garnitura za kompot ali sadje
---	--	---	--	---	--

Zahtevajte naš brezplačni katalog

Din 35.—
B7 Skodelica za sadje

Kastner & Ohler

Ako blago ne bi odgovarjalo, ga zamenjamo ali vrnemo znesek kupnine!

Izjeto in urejuje **ADOLF RIBNIKAR** v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d.d., predstavnik **STANKO DETELA** v Mariboru. Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri. Na mesec prejeman v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din. Oglasi po ceniku. Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ul. 6. Telefon uredništva in uprave št. 25-67. Poštni čekovni račun št. 11.409.